

[Poul Møller.]

reserverne — hvad man nu end vil sige — en sovepude, idet man, takket være disse reserver, udskyder tidspunktet for indførelse af de stramme inflationsbegrænsende foranstaltninger.

Hvis vi vidste, at vi ved hjælp af reserven kunne præstere en kraftanstrengelse, som med nogenlunde sikkerhed ville bringe vore eksportindtægter i vejret, så ville jeg anse optagelsen af et udenlandsk lån for velmotivert. Men sådanne udsigter har vi ikke; vi er tværtimod alle optaget, ikke af udsigten til og forventningen om, at vi snarligt står over for stigende eksportindtægter, men af en overhængende risiko for, at vor landbrugseksport inden for det kommende år vil møde stigende vanskeligheder på det europæiske marked.

Jeg tror derfor, at regeringen er slået ind på en gal politik ved disse stadige lånoptagninger, og jeg tror, det vil svie til os, hvis eksporten kommer til at udvise nævneværdige tab, fordi vi ikke i tide har gennemført den økonomiske politik, som kan sikre investeringskapitalen ved vore egne anstrengelser, vor egen opsparing.

Vi er bange for, at årsoversigtens skøn er for optimistisk. Bevares, vi kan være heldige og komme ud af året med en forbedret valutabalancé; vi kan håbe på høsten, på, at pristallet i juli holder sig lige i underkanten af nye store lønstigninger, og på, at de seks' landbrugspolitik først rammer os til næste år. Men i meget af dette og i vor store lånoptagning er der iøjnefaldende træk, som viser et land, der lever fra hånden og i mundern, og som ikke vil indstille sig på de vanskeligheder, som det ved vil komme.

Europas deling kan nemlig ikke blive ved med at gå spørøst hen over den danske økonomi. Det tidspunkt nærmer sig, da selv vore bedste venner inden for de seks vil være ude af stand til at udskyde ikraftsættelsen af landbrugsregulativets anden fase, der med ét slag vil forringe vore eksportmuligheder meget væsentligt. Vi har måske grund til at håbe på, at den franske præsidents voldsomme handlinger i januar har udskudt denne ikrafttrædelse med et lille år, altså til 1. januar eller 1. april 1964; men vi har ingen grund til at forvente, at de europæiske modsætninger er afløst af

enighed inden da. Tværtimod. Der er intet, som tyder på, at forhandlingerne vil blive genoptaget inden for en overskuelig fremtid. Og så vidt jeg har forstået det, der skete i Ottawa i forrige uge, har beslutningerne dér ikke bidraget til at fjerne uoverensstemmelserne af politisk karakter om atomvåben og USAs deltagelse i det vestlige samarbejde, disse uoverensstemmelser, som er selve grundlaget for den sprængning af de økonomiske samarbejdsbestræbelser, som fandt sted her. Vi er derfor skilt fra et stort europæisk marked, og skilsmissen synes at blive langvarig. Jo længere tid der går, desto vanskeligere vil det være at mildne forholdet, for desto mere nærmer de to grupper sig det stadium, hvor de i det store og hele bliver selvforsynende, først og fremmest med landbrugsvarer af den art, som vi skal sælge dem.

Lissabonaftalen giver os nogen lindring, men kun meget lidt. Det er ingen bebrejelse imod den højtærede udenrigsminister, der har gjort, hvad han var i stand til. Men de danske synspunkter er ikke anerkendt af de øvrige EFTA-lande og vil næppe blive det, før disse ser deres egen interesse i at liberalisere handelen med levnedsmidler på samme måde, som det har været i alles interesse at liberalisere handelen med industrivarer. Om denne erkendelse nogen sinde vil komme, står hen i det uvisse. Historien har nemlig ikke givet det mindste grundlag for den hyppigt anvendte påstand, at fornuften altid vil sejre.

Når man ikke vil anerkende principiel ligestilling, og når man i andre lande har så mange hjemlige interesser at skulle hyppe i landbrugsspørgsmål, kan vi ikke opnå andet end meget små indrømmelser hist og her, der vel tilsammen kan løbe op i nogle millioner, men som luner forfærdelig lidt, hvis vi for alvor står over for eksporttab på det europæiske fastland. Vi ser det nu med ægeksperten og med fjerkræeksporten, og vi ser, hvor føleligt det er, selv om det kun drejer sig om sekundære eksportartikler. Mange gange værre bliver det naturligvis, når turen kommer til kødeksporten.

Da man trods alt har opnået noget under forhandlingerne i EFTA, ikke mindst en suspension af den engelske smørtold, vil vi ikke modsætte os, at vi tager endnu et skridt frem imod en hastig liberalisering og